

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Гергана Маринова Маринова,

определена със заповед № 622/28.09.2023 г. на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ за член на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Наказателно право“, професионално направление 3.6. Право,

относно дисертационния труд **„Основание и диференциация на отговорността на съучастниците според наказателното право на Република Казахстан и Република България. Сравнителноправен анализ“** на ГУЛНУР РАПИЛБЕККЪЗЪ ТУРГЪНБЕК - докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Правни науки“ на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“

Видно от представените по процедурата документи Гулнур Тургънбек отговаря на минималните национални изисквания – представила е дисертационен труд и 3 публикации по темата на дисертацията. Сигнали за плагиатство не са постъпвали в научното жури.

1. Данни за дисертационния труд и автореферата

Представеният за защита дисертационен труд „Основание и диференциация на отговорността на съучастниците според наказателното право на Република Казахстан и Република България. Сравнителноправен анализ“ на Гулнур Тургънбек е в обем от 238 страници и се състои от увод, изложение в три глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Научната литература включва 85 заглавия на руски език и 19 на български език.

Уводът има традиционното съдържание – в него са посочени актуалността и значимостта на изследването, правилно са очертани обектът и предметът му, ясно са изведени целта и задачите му, използваната методология и конкретните методи на изследване.

В глава първа е проследено историческото възникване на наказателноправния институт на съучастие и са очертани неговите същностни характеристики.

В глава втора са обхванати три групи въпроси: същността и значението на правната квалификация на престъпното деяние (раздел 1); видовете, респ. формите на съучастие и тяхната наказуемост, уредени респ. в НК на Република Казахстан и на Р България (раздел 2) и наказателната отговорност на съучастниците при ексцес (раздел 3).

Глава трета е озаглавена „Проблеми и особености при определяне на формите на съучастие въз основа на анализа на наказателното законодателство на Република България и Република Казахстан“. Това заглавие е в някаква степен объркващо, защото насочва българския читател към това, че ще бъде повторена част от материята, вече разгледана в предходната глава. Но всъщност не е така и в съдържателно отношение глава трета е посветена на наказателноправната уредба на извършването на престъпления, най-общо казано, от група лица.

В заключението са обобщени направените изводи и предложения.

Авторефератът пълно и точно отразява съдържанието на дисертационния труд.

2. Оценка на дисертационния труд и на приносите

Дисертационният труд е посветен на един класически институт на наказателното право – съучастие в извършване на престъпление и

наказуемостта на съучастниците. Това е институт с голямо практическо значение и такъв, който е привличал и привлича вниманието на наказателноправната теория, както в Р. Казахстан, така и в Р. България. Видно от посочената в дисертационния труд библиография, по темата не липсват научни изследвания и в двете държави. Но представената дисертация на Гулнур Тургънбек има своето приносно значение, защото представя материята цялостно, като умело систематизира и обобщава изложените становища по различни въпроси от предмета на изследване и на места ги надгражда със собствена позиция и аргументация. По всеки от разглежданите въпроси дисертантката добросъвестно е проучила и коректно обсъжда изразеното в доктрината, както и приетото в нормативните постановления на Върховния съд на Р. Казахстан. Може би дисертацията би спечелила, ако поне по отделни въпроси, бе представена съдебната практика по конкретни дела, но едно такова допълнение би се направило сравнително лесно в бъдеще.

Бих искала специално да подчертая пълноценното прилагане на сравнителноправния подход. Давам си сметка колко е трудно (дори почти невъзможно) един изследовател да се чувства еднакво комфортно, когато обсъжда и сравнява две (или повече) правни системи. Естествено е в случая анализът на законодателството и правната теория на Казахстан да имат превес над българското право и доктрина, но прави много приятно впечатление, че докторантката добре познава относимите разпоредби и на българския НК, както и становищата на българските теоретици. Така се е получило едно пълноценно сравнителноправно изследване и като такова то има своето приносно значение както за българската, така вярвам и за казахстанската наука. В тази връзка бих искала да отбележа и използването на схеми и диаграми, които нагледно представят сравнителноправния анализ, а и други важни моменти от изложението, и така способстват за по-лесното им възприемане.

Считам, че наред с всичко друго, този труд ще е полезен и при обучението по наказателно право на студентите в двете държави.

Приемам и конкретните приноси, така както са посочени в автореферата.

3. Критични бележки

Нямам критични бележки, които да повлияват на оценката ми на дисертационния труд.

4. Заключение

Дисертационният труд „Основание и диференциация на отговорността на съучастниците според наказателното право на Република Казахстан и Република България. Сравнителноправен анализ“ на Гулнур Тургънбек отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и съответния правилник на ВСУ. Той показва задълбочените теоретични знания на дисертантката както и способността ѝ да провежда самостоятелни научни изследвания, вкл. в сравнителноправен аспект. Давам му положителна оценка и предлагам на научното жури да присъди на Гулнур Тургънбек образователната и научна степен „доктор“.

Октомври 2023 г.

Проф. д-р Г. Маринова